Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►**B** **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2011/7/EL,**

16. veebruar 2011,

hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 48, 23.2.2011, lk 1)

Parandatud:

►**C1** Parandus, ELT L 269, 10.9.2014, lk 4 (2011/7/EL)
►**C2** Parandus, ELT L 218, 19.8.2015, lk 82 (2011/7/EL)

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2011/7/EL,

16. veebruar 2011,

hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/35/EÜ (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) ([3]) tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Selguse ja otstarbekuse huvides on soovitav kõnealused sätted uuesti sõnastada.

(2) Siseturul tasutakse ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste kaubatarnete või teenuste osutamise eest enamasti makse tasumise edasilükkamise vormis, millega tarnija või teenuse osutaja annab kliendile arve tasumiseks aega vastavalt sellele, kuidas pooled on kokku leppinud või nagu on märgitud tarnija või teenuse osutaja arvele või nagu on ette nähtud seadusega.

(3) Sageli toimub ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste äritehingute puhul maksmine hiljem kui lepingus sätestatud või üldiste äritingimustega ette nähtud. Kuigi kaubad on tarnitud või teenused osutatud, tasutakse suur hulk vastavaid arveid määratud tähtpäevast palju hiljem. Hilinenud maksmine avaldab negatiivset mõju likviidsusele ja raskendab ettevõtjate finantsjuhtimist. See mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest võlausaldaja peab hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt. Nimetatud negatiivse mõju oht suureneb märgatavalt majanduslanguse ajal, mil rahaliste vahendite leidmine on raskem.

([1]) ELT C 255, 22.9.2010, lk 42.
([2]) Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 24. jaanuari 2011. aasta otsus.
([3]) EÜT L 200, 8.8.2000, lk 35.

▼B

(4) Hilinenud maksetega seotud nõuete esitamist kohtu kaudu on juba lihtsustatud nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 (kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades), ([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 805/2004 (millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta), ([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1896/2006 (millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus), ([3]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 861/2007 (millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus) ([4]). Et hoida ära hilinenud maksmist äritehingute puhul, on siiski vaja ette näha täiendavad sätted.

(5) Ettevõtjatel peaks olema võimalik kaubelda tervel siseturul tingimustel, mis tagavad, et piiriüleste tehingutega ei kaasne suuremaid ohte kui riigisisese müügiga. Kui riigisiseste ja piiriüleste tehingute suhtes kohaldataks märkimisväärselt erinevaid eeskirju, põhjustaks see konkurentsimoonutusi.

(6) Komisjoni rõhutas oma 25. juuni 2008. aasta teatises pealkirjaga „„Kõigepealt mõtle väikestele" – Euroopa väikeettevõtlusalgatus „Small Business Act" ", et tuleb hõlbustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) juurdepääsu rahastamisvahenditele ning arendada välja majanduskeskkond, mis toetab äritehingute puhul õigeaegseid makseid. Tuleks märkida, et riigiasutustel on selles osas eriline vastutus. VKEde määratlemise kriteeriumid on sätestatud komisjoni 6. mai 2003. aasta soovituses 2003/361/EÜ (mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta) ([5]).

(7) Komisjoni 26. novembri 2008. aasta teatise „Euroopa majanduse taastamise kava" üks prioriteetseid tegevussuundi on vähendada halduskoormust ja edendada ettevõtlust, tagades muu hulgas, et tarnete ja teenuste eest esitatud arved makstaks likviidsuskitsikuse leevendamiseks põhimõtteliselt ühe kuu jooksul, sealhulgas VKEdele.

(8) Käesoleva direktiivi reguleerimisala peaks piirduma maksetega, millega tasutakse äritehingute eest. Käesoleva direktiiviga ei tohiks reguleerida tehinguid tarbijatega ega viivitusintresse muudelt maksetelt, näiteks tšekke ja veksleid käsitlevate õigusaktide kohaselt tehtud maksetelt või kahjuhüvitistelt, sealhulgas kindlustushüvitistelt. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik arvata välja võlad, mille suhtes rakendatakse maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine.

([1]) EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1.
([2]) ELT L 143, 30.4.2004, lk 15.
([3]) ELT L 399, 30.12.2006, lk 1.
([4]) ELT L 199, 31.7.2007, lk 1.
([5]) ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

▼B

(9) Käesoleva direktiiviga tuleks reguleerida kõiki äritehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel, arvestades sealjuures, et riigiasutused teevad märkimisväärse hulga ettevõtjatele suunatud makseid. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga reguleerida ka kõik peatöövõtjate ning nende tarnijate ja alltöövõtjate vahelised äritehingud.

(10) Asjaolu, et käesolev direktiiv hõlmab vabu elukutseid, ei peaks kohustama liikmesriike käsitlema neid käesoleva direktiivi reguleerimisalaga katmata eesmärkidel ettevõtjate või kauplejatena.

(11) Kaupade tarnimine ja teenuste osutamine tasu eest, mille suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, peaks hõlmama ka riiklike ehitustööde ning üld- või tsiviilehitustööde projekteerimist ja elluviimist.

(12) Hilinenud maksmise puhul on tegemist lepingu rikkumisega, mille muudavad enamikus liikmesriikides võlgnike jaoks rahaliselt ahvatlevaks hilinenud maksmise suhtes rakendatavad madalad või puuduvad viivisemäärad ja/või aeglane sissenõudmismenetlus. Et sellist suundumust muuta ja hilinenud maksmist vältida, on vaja otsustavat tegutsemist õigeaegse maksmise kultuuri suunas, sealhulgas seda, et viivise nõudmise õiguse välistamist tuleks alati pidada äärmiselt ebaõiglaseks lepingutingimuseks või tavaks. Kõnealune suundumus peaks hõlmama ka erisätete kehtestamist maksetähtaegade ja võlausaldajatele tekitatud kulude hüvitamise kohta ning muu hulgas seda, et sissenõudmiskulude hüvitamise õiguse välistamist tuleks pidada äärmiselt ebaõiglaseks.

(13) Seepärast tuleks ettevõtjate omavaheliste lepingute puhul kehtestada üldreeglina maksetähtajaks kõige enam 60 kalendripäeva. Siiski võib esineda olukordi, kus ettevõtjad vajavad pikemat maksetähtaega, näiteks juhul, kui ettevõtjad soovivad pakkuda oma klientidele maksetähtpäeva edasilükkamise võimalust. Seetõttu peaks jääma osalistele võimalus leppida selgelt kokku 60 kalendripäevast pikemates maksetähtaegades, kuid seda tingimusel, et selline pikendamine ei ole võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane.

(14) Liidu õigusaktide ühtsuse huvides tuleks käesolevas direktiivis kohaldada „ostja” mõistet selliselt nagu see on määratletud Euroopa parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) ([1]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta ([2]).

([1]) ELT L 134, 30.4.2004, lk 1.
([2]) ELT L 134, 30.4.2004, lk 114.

▼B

(15) Seadusjärgne viivis tuleks arvutada lihtintressina päeva kohta kooskõlas nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrusega (EMÜ, Euratom) nr 1182/71 (millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad) ([1]).

(16) Käesolev direktiiv ei peaks kohustama võlausaldajat hilinenud maksmise eest viivist nõudma. Hilinenud maksmise korral peaks käesolev direktiiv võimaldama võlausaldajal kasutada hilinenud maksete eest viivise nõudmist ilma igasuguse eelneva teate esitamiseta kohustuste täitmata jätmise kohta või muu sarnase teate esitamiseta, milles meenutatakse võlgnikule tema maksekohustust.

(17) Võlgniku makse tuleks lugeda viivise nõudeõiguse tekkimise seisukohalt hilinenuks, kui tasumisele kuuluv summa ei ole tähtaja lõppedes võlausaldaja kasutuses, tingimusel et võlausaldaja on täitnud oma õiguspärased ja lepingujärgsed kohustused.

(18) Arvetega kaasnevad maksetaotlused ning need on kaupade tarnimise ja teenuste osutamise tehingute väärtusahela olulised dokumendid, muu hulgas maksetähtpäeva kindlaksmääramise seisukohast. Käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks peaksid liikmesriigid edendama süsteeme, mis pakuvad õiguskindlust võlgnike poolt arvete kättesaamise täpse kuupäeva osas, sealhulgas e-arvete valdkonnas, kus arvete kättesaamine oleks elektrooniliselt tõendatav ja mida reguleerivad osaliselt nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) ([2]) arvete esitamist käsitlevad sätted.

(19) Võlausaldajad peavad saama hilinenud maksmisest tulenevate sissenõudmiskulude katmiseks õiglast hüvitist, mis motiveeriks makseviivitustest hoiduma. Sissenõudmiskulude hulka tuleks arvata ka halduskulude sissenõudmine ja hüvitis hilinenud maksmisega seotud sisekulude eest, mille suhtes tuleks käesolevas direktiivis sätestada kindel miinimumsumma, millele võib lisada viivise. Kindlasummalise hüvitise eesmärk peaks olema sissenõudmisega seotud haldus- ja sisekulude piiramine. Sissenõudmiskulude hüvitis tuleks kindlaks määrata, ilma et see piiraks siseriiklikke sätteid, mille kohaselt liikmesriigi kohus võib määrata võlausaldajale täiendava hüvitise, mis on seotud võlgniku hilinenud maksmisega.

(20) Lisaks õigusele nõuda sissenõudmisega seotud sisekulude hüvitamiseks kindel summa peaks võlausaldajal olema õigus nõuda hüvitist ka muude, võlgniku hilinenud maksmisega seotud sissenõudmiskulude eest. Niisuguste kulude hulka peaksid kuuluma eelkõige kulud, mis tekivad võlausaldajale seoses juristi või inkassoteenuse kasutamisega.

([1]) EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1.
([2]) ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

▼B

(21) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide õigust näha ette sissenõudmiskulude hüvitamiseks kindlad summad, mis on suuremad ja seetõttu võlausaldajatele soodsamad, või suurendada neid summasid muu hulgas selleks, et võtta arvesse inflatsiooni.

(22) Käesolev direktiiv ei tohiks välistada maksmist osa- või ajatatud maksete teel. Siiski tuleks iga osamakse või makse tasuda kokkulepitud tingimustel ja nende suhtes tuleks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud hilinenud maksmise eeskirju.

(23) Üldreeglina on riigiasutuste käsutuses palju kindlamad, prognoositavamad ja pidevamad tuluvood kui ettevõtjatel. Lisaks on paljudel riigiasutustel võimalik saada rahalisi vahendeid soodsamatel tingimustel kui ettevõtjatel. Samal ajal ei sõltu riigiasutused oma eesmärkide saavutamisel nii palju stabiilsete ärisuhete loomisest nagu ettevõtjad. Riigiasutuste pikkade maksetähtaegade ja hilinenud maksmisega kaupade ja teenuste eest kaasneb põhjendamatu kulu ettevõtjatele. Seepärast on asjakohane võtta kasutusele erieeskirjad, mis käsitlevad äritehinguid kaupade tarnimiseks või teenuste osutamiseks ettevõtjate poolt riigiasutustele ning milles tuleks eelkõige ette näha maksetähtajad, mis üldreeglina ei ületa 30 kalendripäeva, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja kui see on lepingu eripära või konkreetse suunitluse tõttu objektiivselt põhjendatud, ning mingil juhul ei ületa 60 kalendripäeva.

(24) Arvesse tuleks siiski võtta niisuguste riigiasutuste erilist olukorda, kes tegelevad tööstusliku või kaubandusliku iseloomuga majandustegevusega, pakkudes turul kaupu või teenuseid riigi osalusega ettevõtjana. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik pikendada teatavatel tingimustel seadusjärgset maksetähtaega kõige enam 60 kalendripäevani.

(25) Hilinenud maksmisega seoses annab erilist põhjust muretsemiseks tervishoiuteenuste olukord paljudes liikmesriikides. Tervishoiusüsteemid on Euroopa sotsiaalse infrastruktuuri põhimõttelise tähtsusega koostisosana sageli kohustatud ühitama individuaalseid vajadusi olemasolevate rahaliste vahenditega, kuna Euroopa rahvastik vananeb, ootused kasvavad ja meditsiin areneb edasi. Kõigi süsteemide ees on väljakutse määrata tervishoius kindlaks prioriteedid selliselt, et iga üksiku patsiendi vajadused oleks tasakaalus olemasolevate rahaliste vahenditega. Liikmesriigid peaksid seetõttu olema võimelised lubama tervishoiuteenuseid osutavatele avalik-õiguslikele isikutele teatavat paindlikkust oma kohustuste täitmisel. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik pikendada teatavatel tingimustel seadusjärgset maksetähtaega maksimaalselt kuni 60 kalendripäevani. Liikmesriigid peaksid sellele vaatamata tegema kõik mis võimalik, et tagada maksete teostamine tervishoiusektoris seadusjärgsete maksetähtaegade jooksul.

▼B

(26) Et mitte seada ohtu käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamist, peaksid liikmesriigid tagama, et äritehingute puhul ei kesta heakskiitmis- või kontrollimenetlus üldreeglina kauem kui 30 kalendripäeva. Siiski peaks olema võimalik ka pikem kui 30 kalendripäeva kestev kontrollimenetlus, näiteks eriti keeruliste lepingute korral, kui see on selgelt kokku lepitud lepingus või mis tahes muus hankedokumendis ning kui see ei ole võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane.

(27) Rahastamise ja ärisuhete seisukohalt on liidu institutsioonid võrreldavad liikmesriikide riigiasutustega. Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust), [1] on sätestatud, et kulude tõendamine, kinnitamine ja maksmine liidu institutsioonide poolt peab toimuma tähtaegade jooksul, mis on sätestatud rakenduseeskirjades. Kõnealused rakenduseeskirjad on praegu sätestatud komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruses (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 (millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad), [2] ning nendes täpsustatakse asjaolud, mille korral on võlausaldajatel õigus saada hilinenud makse eest viivist. Kõnealuste määruste käimasoleva läbivaatamisega seoses tuleks tagada, et liidu institutsioonide suhtes kohaldatavad maksimaalsed maksetähtajad oleksid vastavuses seadusjärgsete tähtaegadega, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt riigiasutuste suhtes.

(28) Käesolev direktiiv peaks keelama lepinguvabaduse kuritarvitamise võlausaldaja kahjuks. Seega kui lepingutingimus või tava, mis on seotud maksetähtpäeva või -tähtajaga, viivisemääraga või sissenõudmiskulude hüvitamisega, ei ole võlgniku suhtes kehtivate tingimuste taustal põhjendatud või selle peamine eesmärk on tagada võlgnikule täiendav maksevalmidus võlausaldaja arvelt, võib seda käsitleda kõnealuse kuritarvitamisena. Sel eesmärgil ja kooskõlas teadlaste koostatud lepinguõiguse ühtse tugiraamistikuga tuleks iga lepingutingimust või tava, mis kaldub suurel määral kõrvale headest kaubandustavadest ning on vastuolus hea usu ja ausa käitumise põhimõttega, lugeda võlausaldaja suhtes ebaõiglaseks. Eelkõige tuleks viivise nõudmise õiguse täielikku välistamist pidada alati äärmiselt ebaõiglaseks, samal ajal kui tuleks eeldada, et sissenõudmiskulude hüvitamise õiguse välistamine on äärmiselt ebaõiglane. Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada siseriiklikke sätteid, mis käsitlevad lepingute sõlmimise mooduseid või reguleerivad võlgniku suhtes ebaõiglaste lepingutingimuste kehtivust.

[1] EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.
[2] EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1.

▼B

(29) Püüdes rohkem vältida lepingulise vabaduse kuritarvitamist võlausaldajate kahjuks, peaks organisatsioonidel, keda on ametlikult tunnustatud ettevõtjate esindajatena, ja organisatsioonidel, kellel on õigustatud huvi seoses ettevõtjate esindamisega, olema võimalik pöörduda liikmesriikide kohtute või haldusasutuste poole, et vältida võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglaste lepingutingimuste või tavade jätkuvat kasutamist.

(30) Käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamisele kaasa aitamiseks peaksid liikmesriigid soodustama heade tavade levikut, julgustades sealhulgas õigeaegselt maksjate nimekirja avaldamist.

(31) Tuleks tagada, et võlausaldajatel on võimalik kasutada omandiõiguse säilitamise sätet mittediskrimineerivalt kogu liidus, kui omandiõiguse säilitamise säte kehtib vastavalt rahvusvahelisel eraõigusel põhinevatele siseriiklikele õigusnormidele.

(32) Käesolevas direktiivis määratletakse ainult „täitedokumendi" mõiste, kuid see ei peaks reguleerima sellise täitedokumendi sundjõustamise erinevaid menetlusi ega tingimusi, mille korral sellise täitedokumendi sundjõustamise võib lõpetada või peatada.

(33) Hilinenud maksmise tagajärjed on hoiatavad ainult siis, kui nendega kaasneb sissenõudmismenetlus, mis on kiire ja võlausaldaja jaoks tulemuslik. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 18 sätestatud mittediskrimineerimise põhimõttega peaksid sellist hüvitusprotsessi saama kasutada kõik liidus tegutsevad võlausaldajad.

(34) Käesoleva direktiivi sätete järgimise lihtsustamiseks peaksid liikmesriigid julgustama vahendamise või muude alternatiivsete vaidluste lahendamise võimaluste kasutamist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiivis 2008/52/EÜ (vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades) ([1]) on juba sätestatud liidu tasandil vahendussüsteemide raamistik, eelkõige piiriüleste vaidluste jaoks, piiramata selle kohaldamist siseriiklike vahendusmenetluste suhtes. Liikmesriigid peaksid ühtlasi julgustama huvitatud isikuid koostama soovituslikke toimimisjuhendeid, mille eesmärk oleks eelkõige aidata kaasa käesoleva direktiivi rakendamisele.

(35) On vaja tagada, et vaidlustamata nõuete sissenõudmismenetlus, mis on seotud hilinenud maksetega äritehingute eest tasumisel, jõuaks kiiresti lõpule, sealhulgas kiirmenetluse korras ja võla suurusest olenemata.

(36) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt hilinenud maksmise vastu võitlemist siseturul ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

([1]) ELT L 136, 24.5.2008, lk 3.

▼B

(37) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes direktiiviga 2000/35/EÜ muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb nimetatud direktiivist.

(38) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis on seotud direktiivi 2000/35/EÜ siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega.

(39) Kooskõlas paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe ([1]) punktiga 34 julgustatakse liikmesriike koostama nende endi jaoks ja liidu huvides vastavustabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses välja toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning neid tabeleid avalikustama,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on võidelda hilinenud maksmisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige VKEde konkurentsivõimet.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi maksete suhtes, millega tasutakse äritehingute eest.

3. Liikmesriigid võivad direktiivi reguleerimisalast välja jätta võlad, mille suhtes rakendatakse võlgniku vastu algatatud maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „äritehingud” – ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest;

2) „riigiasutus” – igasugune ostja vastavalt direktiivi 2004/17/EÜ artikli 2 lõike 1 esimeses lõigus ja direktiivi 2004/18/EÜ artikli 1 lõikes 9 esitatud määratlusele, olenemata lepingu objektist või maksumusest;

([1]) ELT C 321, 31.12.2003, lk 1.

▼B

3) „ettevõtja” – organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik);

4) „hilinenud maksmine” – maksmine, mida ei ole tehtud lepingukohase või seadusjärgse maksetähtaja jooksul ning mis vastab artikli 3 lõikes 1 ja artikli 4 lõikes 1 kehtestatud tingimustele;

5) „viivis” – seadusjärgne viivis (viivitusintress) või viivis, mille määra suhtes on ettevõtjad eraldi kokku leppinud ning mille suhtes kohaldatakse artiklit 7;

6) „seadusjärgne viivis” – maksmisega hilinemise korral makstav lihtintress, mis vastab viiteintressimäärale, millele on lisatud vähemalt kaheksa protsendipunkti;

7) „viiteintressimäär” – üks kahest järgmisest:

a) liikmesriigi puhul, mille rahaühik on euro:

i) Euroopa Keskpanga viimati toimunud põhiliste refinantseerimistoimingute puhul kohaldatav intressimäär või

ii) intressi piirmäär, kui Euroopa Keskpanga viimati toimunud põhilised refinantseerimistoimingud on teostatud muutuva intressimääraga;

b) liikmesriigi puhul, mille rahaühik ei ole euro, asjaomase riigi keskpanga poolt määratud samaväärne intressimäär;

8) „makstav summa” – põhisumma, mis oleks pidanud olema makstud lepingukohase või seadusejärgse maksetähtaja jooksul, sealhulgas kohaldatavad maksud, tollimaksud, tasud või lõivud, mis on esitatud arvel või samaväärsel maksetaotlusel;

9) „omandiõiguse säilitamine” – kokkulepe, mille kohaselt müüjal säilib omandiõigus asjaomase kauba suhtes, kuni selle hind on täies ulatuses tasutud;

10) „täitedokument” – kohtu või muu pädeva asutuse väljastatud otsus, kohtuotsus või korraldus maksmiseks (hõlmab otsust, kohtuotsust või korraldust, mis on ajutiselt jõustatav) kas viivitamatu tasumise või osamaksete teel, mis võimaldab võlausaldajal oma nõude rahuldamiseks võlgniku suhtes sundtäitmist rakendada.

▼B

Artikkel 3

Ettevõtjatevahelised tehingud

1. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjatevaheliste tehingute puhul on võlausaldajal õigus saada hilinenud maksmise korral viivist ilma vastavat meeldetuletust esitamata, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.

2. Liikmesriigid tagavad, et viiteintressimäärana kohaldatakse:

a) asjaomase aasta esimese poolaasta jooksul määra, mis kehtis kõnealuse aasta 1. jaanuaril;

b) asjaomase aasta teisel poolaastal määra, mis kehtis kõnealuse aasta 1. juulil.

3. Kui lõikes 1 nimetatud tingimused on täidetud, tagavad liikmesriigid järgmise:

a) võlausaldajal on õigus saada hilinenud maksmise korral viivist alates päevast, mis järgneb lepingus kindlaksmääratud maksetähtpäevale või maksetähtaja lõpule;

b) kui maksetähtpäev või tähtaeg ei ole lepingus kindlaks määratud, on võlausaldajal hilinenud maksmise korral õigus saada viivist pärast järgmiste ajavahemike möödumist:

i) 30 kalendripäeva pärast kuupäeva, mil võlgnik sai kätte arve või samaväärse maksetaotluse;

ii) kui arve või samaväärse maksetaotluse kättesaamise kuupäev ei ole kindel, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;

iii) kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne kaupade tarnimist või teenuste osutamist, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;

iv) kui seaduse või lepinguga on ette nähtud heakskiitmise või kontrollimise menetlus, millega kinnitatakse kauba või teenuse vastavust lepingule, ja kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne sellise heakskiitmise või kontrollimise kuupäeva või sel kuupäeval, siis 30 kalendripäeva pärast nimetatud toimingu kuupäeva.

▼B

4. Kui nähakse ette heakskiitmise või kontrollimise menetlus, millega kinnitatakse kauba või teenuse vastavust lepingule, tagavad liikmesriigid, et nimetatud menetlus ei kesta kauem kui 30 kalendripäeva alates kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäevast, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja see ei ole võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane artikli 7 tähenduses.

5. Liikmesriigid tagavad, et lepinguga ette nähtud maksetähtajad ei ole pikemad kui 60 kalendripäeva, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja see ei ole võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane artikli 7 tähenduses.

Artikkel 4

Ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud

1. Liikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, on võlausaldajal õigus saada ilma vastavat meeldetuletust esitamata seadusjärgset viivist pärast lõigetes 3, 4 või 6 kindlaks määratud ajavahemike möödumist, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.

2. Liikmesriigid tagavad, et viiteintressimäärana kohaldatakse:

a) asjaomase aasta esimese poolaasta jooksul määra, mis kehtis kõnealuse aasta 1. jaanuaril;

b) asjaomase aasta teisel poolaastal määra, mis kehtis kõnealuse aasta 1. juulil.

3. Liikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus,

a) ei ületa maksetähtaeg järgmisi ajavahemikke:

i) 30 kalendripäeva pärast kuupäeva, mil võlgnik sai kätte arve või samaväärse maksetaotluse;

ii) kui arve või samaväärse maksetaotluse kättesaamise kuupäev ei ole kindel, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;

iii) kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne kaupade tarnimist või teenuste osutamist, siis 30 kalendripäeva pärast kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäeva;

▼B

iv) kui seaduse või lepinguga on ette nähtud heakskiitmise või kontrollimise kord, millega kinnitatakse kauba või teenuse vastavust lepingule ja kui võlgnik saab arve või samaväärse maksetaotluse kätte enne sellise heakskiitmise või kontrollimise kuupäeva või sel kuupäeval, siis 30 kalendripäeva pärast nimetatud toimingu kuupäeva;

b) ei tohi arve kättesaamise kuupäeva kindlaks määrata võlgniku ja võlausaldaja vahelise lepingujärgse kokkuleppega.

▼C1

4. Liikmesriigid võivad lõike 3 punktis a osutatud ajavahemikke pikendada kõige enam 60 kalendripäevani:

▼B

a) mis tahes niisuguse riigiasutuse puhul, kes tegeleb tööstusliku või kaubandusliku iseloomuga majandustegevusega, pakkudes turul kaupu või teenuseid, ning kelle kui riigi osalusega ettevõtja suhtes kohaldatakse komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiivis 2006/111/EÜ (liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta) ([1]) kehtestatud läbipaistvuse nõudeid;

b) niisuguste tervishoiuteenuseid osutavate avalik-õiguslike isikute puhul, kes on sellistena nõuetekohaselt tunnustatud.

Kui liikmesriik otsustab käesoleva lõigu kohaselt ajavahemikke pikendada, saadab ta komisjonile selle pikendamise kohta aruande hiljemalt 16. märtsiks 2018.

Selle alusel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles on ära toodud, millised liikmesriigid on käesoleva lõigu kohaselt ajavahemikke pikendanud, ning milles võetakse arvesse mõju siseturu toimimisele ja eelkõige VKEdele. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud.

5. Liikmesriigid tagavad, et lõike 3 punkti a alapunktis iv nimetatud heakskiitmis- või kontrollimenetlus ei kesta kauem kui 30 kalendripäeva alates kaupade kättesaamise või teenuste osutamise kuupäevast, välja arvatud juhul, kui lepingus või mis tahes hankedokumentides on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ning see ei ole võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane artikli 7 tähenduses.

6. Liikmesriigid tagavad, et lepinguga ette nähtud maksetähtajad ei ole pikemad, kui on sätestatud lõikes 3, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja kui see on lepingu eripära või eriliste tunnusjoonte tõttu objektiivselt põhjendatud, ning et need ei ületada mingil juhul 60 kalendripäeva.

([1]) ELT L 318, 17.11.2006, lk 17.

▼B

Artikkel 5

Maksegraafikud

Käesoleva direktiiviga ei piirata lepinguosaliste õigust leppida asjakohaseid siseriiklikke sätteid järgides kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena. Kui sellisel juhul ei maksta mõnd osamakset kokkulepitud kuupäevaks, arvutatakse käesolevas direktiivis sätestatud viivis ja hüvitis üksnes hilinenud summade alusel.

Artikkel 6

Võlgade sissenõudmiskulude hüvitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 3 või 4 kohaselt tuleb äritehingute puhul maksta viivist, on võlausaldajal õigus võlgnikult sisse nõuda minimaalne kindel summa 40 eurot.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud kindel summa kuulub maksmisele ilma vastava meeldetuletuseta ja see on ette nähtud võlausaldajale tekkivate sissenõudmiskulude hüvitamiseks.

3. Võlausaldajal on õigus nõuda võlgnikult lisaks lõikes 1 osutatud kindlale summale kõnealust kindlat summat ületavate ja võlgniku hilinenud maksmisest tulenevate mis tahes sissenõudmiskulude mõistlikku hüvitamist. See võib hõlmata kulusid, mis on muu hulgas tekkinud seoses juristi või inkassofirma poole pöördumisega.

Artikkel 7

Ebaõiglased lepingutingimused ja tavad

1. Liikmesriigid sätestavad, et kui lepingutingimus või tava, mis on seotud maksetähtpäeva või -tähtajaga, viivisemääraga või sissenõudmiskulude hüvitamisega, on võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane, siis see kas ei ole jõustatav või annab alust kahjuhüvitise nõudmiseks.

Et otsustada, kas lepingutingimus või tava on võlausaldaja suhtes esimese lõigu tähenduses äärmiselt ebaõiglane, võetakse arvesse kõiki juhtumi asjaolusid, kaasa arvatud:

a) mis tahes jämedat kõrvalekallet heast kaubandustavast, mis on vastuolus hea usu ja ausa käitumisega;

b) kaupade või teenuste laadi ning

▼B

c) seda, kas võlgnikul on objektiivseid põhjuseid kalduda kõrvale seadusjärgsest intressimäärast, maksetähtajast, nagu on osutatud artikli 3 lõikes 5, artikli 4 lõike 3 punktis a, artikli 4 lõikes 4, artikli 4 lõikes 6 või artikli 6 lõikes 1 osutatud kindlast summast.

2. Lõike 1 kohaldamisel eeldatakse, et tingimus või tava, mis välistab viivise nõudmise, on äärmiselt ebaõiglane.

3. Lõike 1 kohaldamisel eeldatakse, et lepingutingimus või tava, mis välistab artiklis 6 osutatud sissenõudmiskulude hüvitamise, on äärmiselt ebaõiglane.

4. Liikmesriigid tagavad, et võlausaldajate ja konkurentide huvides on olemas piisavad ja tulemuslikud vahendid, et vältida lõikes 1 osutatud äärmiselt ebaõiglaste lepingutingimuste ja tavade jätkuvat kasutamist.

5. Lõikes 4 osutatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt organisatsioonid, keda on ametlikult tunnustatud ettevõtjate esindajatena ja organisatsioonid, kellel on õigustatud huvi seoses ettevõtjate esindamisega, võivad kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole põhjusel, et lepingulised tingimused või tavad on äärmiselt ebaõiglased lõike 1 tähenduses, et seejärel oleks võimalik rakendada otstarbekaid ja tulemuslikke vahendeid vältimaks selliste tingimuste või tavade jätkuvat kasutamist.

Artikkel 8

Läbipaistvus ja teadlikkuse tõstmine

1. Liikmesriigid tagavad käesolevast direktiivist tulenevate õiguste ja kohustuste läbipaistvuse; sealhulgas teevad nad sel eesmärgil avalikkusele kättesaadavaks kohaldatava seadusjärgse viivise määra.

2. Komisjon teeb internetis avalikkusele kättesaadavaks üksikasjad kehtivate seadusjärgsete viiviste määrade kohta, mida kohaldatakse kõigis liikmesriikides hilinenud maksmise korral äritehingute eest.

3. Liikmesriigid kasutavad vajaduse korral ametialaseid väljaandeid, reklaamikampaaniaid või muid sobivaid vahendeid, et tõsta ettevõtjate seas teadlikkust meetmetest, mida on võimalik võtta hilinenud maksmise korral.

4. Liikmesriigid võivad soodustada õigeaegsete maksete toimimisjuhendite koostamist, milles nähakse ette selged maksete ajavahemikud ja asjakohane menetlus vaidlusaluste maksete lahendamiseks, või muid algatusi, mille abil võideldakse hilinenud maksmise tõsise probleemiga ning antakse panus õigeaegsete maksete kultuuri arendamisse, et toetada käesoleva direktiivi eesmärke.

▼B

Artikkel 9

Omandiõiguse säilitamine

1. Liikmesriigid näevad rahvusvahelisel eraõigusel põhinevate siseriiklike õigusnormidega ette, et müüja omandiõigus kauba suhtes säilib seni, kuni kauba eest on täies mahus tasutud, kui omandiõiguse säilitamise klausel on ostja ja müüja vahel enne kauba tarnimist selgesõnaliselt kokku lepitud.

2. Liikmesriigid võivad vastu võtta või säilitada sätteid, mis käsitlevad võlgniku poolt juba tehtud makseid.

Artikkel 10

Vaidlustamata nõuete sissenõudmismenetlus

1. Liikmesriigid tagavad, et täitedokumendi võib saada, muu hulgas kiirmenetluse korras ja olenemata võla suurusest, tavapäraselt 90 kalendripäeva jooksul alates võlausaldaja hagi esitamisest või kohtu või muu pädeva asutuse poole pöördumisest eeldusel, et võlga ega menetluse asjaolusid ei ole vaidlustatud. Liikmesriigid täidavad seda kohustust asjaomaste siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt.

2. Siseriiklike õigus- ja haldusnormidega kohaldatakse kõigi liidus tegutsevate võlausaldajate suhtes samu tingimusi.

3. Lõikes 1 osutatud ajavahemiku arvutamisel ei võeta arvesse järgmist:

a) dokumentide kättetoimetamise aeg;

b) võlausaldaja põhjustatud viivitused, näiteks taotluste parandamisele kulunud aeg.

4. Käesolevat artiklit kohaldatakse, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1896/2006 kohaldamist.

Artikkel 11

Aruanne

Hiljemalt 16. märtsiks 2016 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud.

Artikkel 12

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite 1–8 ja artikli 10 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 16. märtsiks 2013. Nad edastavad kõnealuste sätete teksti viivitamata komisjonile.

▼B

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile nende poolt käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

3. Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada sätteid, mis on võlausaldajale soodsamad kui käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud sätted.

4. Käesoleva direktiivi ülevõtmisel otsustavad liikmesriigid, kas jätta selle reguleerimisalast välja lepingud, mis on sõlmitud enne 16. märtsi 2013.

Artikkel 13

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2000/35/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 16. märtsist 2013, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses eelnimetatud direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega. Direktiiv jääb kehtima lepingute osas, mis on sõlmitud enne nimetatud kuupäeva ja mille suhtes käesolev direktiiv ei kehti vastavalt artikli 12 lõikele 4.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 14

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 15

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼B

LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2000/35/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikli 1 lõige 1
Artikkel 1	Artikli 1 lõige 2
Artikli 2 lõike 1 esimene lõik	Artikli 2 punkt 1
Artikli 2 lõike 1 teine lõik	Artikli 2 punkt 2
Artikli 2 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 2 punkt 3
Artikli 2 lõige 2	Artikli 2 punkt 4
—	Artikli 2 punkt 5
—	Artikli 2 punkt 6
—	Artikli 2 punkt 7 sissejuhatav osa
—	Artikli 2 punkti 8
Artikli 2 lõige 3	Artikli 2 punkt 9
Artikli 2 lõige 4	Artikli 2 punkti 7 alapunkt a
Artikli 2 lõige 5	Artikli 2 punkt 10
Artikli 3 lõike 1 punkt a	Artikli 3 lõike 3 punkt a
Artikli 3 lõike 1 punkti b sissejuhatav osa	Artikli 3 lõike 3 punkti b sissejuhatav osa
Artikli 3 lõike 1 punkti b alapunkt i	Artikli 3 lõike 3 punkti b alapunkt i
Artikli 3 lõike 1 punkti b alapunkt ii	Artikli 3 lõike 3 punkti b alapunkt ii
Artikli 3 lõike 1 punkti b alapunkt iii	Artikli 3 lõike 3 punkti b alapunkt iii
Artikli 3 lõike 1 punkti b alapunkt iv	Artikli 3 lõike 3 punkti b alapunkt iv
—	Artikli 3 lõige 4
—	Artikli 3 lõige 5
Artikli 3 lõike 1 punkt c	Artikli 3 lõige 1
Artikli 3 lõike 1 punkti d esimene ja kolmas lause	—
▼C2	
Artikli 3 lõike 1 punkti d teine lause	Artikli 2 punkti 7 alapunkt b
▼B	
—	Artikli 3 lõige 2
—	Artikkel 4
—	Artikkel 5
—	Artikli 6 lõige 1
—	Artikli 6 lõige 2

▼B

Direktiiv 2000/35/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 3 lõike 1 punkt e	Artikli 6 lõige 3
Artikli 3 lõige 2	—
Artikli 3 lõige 3	Artikli 7 lõige 1
—	Artikli 7 lõige 2
—	Artikli 7 lõige 3
Artikli 3 lõige 4	Artikli 7 lõige 4
Artikli 3 lõige 5	Artikli 7 lõige 5
—	Artikkel 8
Artikkel 4	Artikkel 9
Artikli 5 lõiked 1, 2 ja 3	Artikli 10 lõiked 1, 2 ja 3
Artikli 5 lõige 4	—
—	Artikli 10 lõige 4
—	Artikkel 11
Artikli 6 lõige 1	—
—	Artikli 12 lõige 1
Artikli 6 lõige 2	Artikli 12 lõige 3
Artikli 6 lõige 3	Artikli 1 lõige 3
Artikli 6 lõige 4	Artikli 12 lõige 2
Artikli 6 lõige 5	—
—	Artikli 12 lõige 4
—	Artikkel 13
Artikkel 7	Artikkel 14
Artikkel 8	Artikkel 15
—	Lisa